

Aandachtspunten

Auteur: Madeleine Lodeweges

Het trefwoord communicatie is mijn rode draad in de tweede klas geworden. De theorie en vaardigheden worden door het hele jaar ingeërtst door 'aandachtspunten'.

Wat is een aandachtspunt?

Elke les beginnen we met een aandachtspunt van een leerling. De leerling kiest een eigen onderwerp waar zij graag aandacht aan wil besteden. Het is bij voorkeur een onderwerp waar de leerling zich al mee bezig houdt. De leerling vertelt aan de groep iets over dit onderwerp. Zowel de uitleg als het waarom van het onder de aandacht brengen zijn van belang.

Het aandachtspunt is dus niet echt een spreekbeurt omdat het over een eigen onderwerp gaat en omdat er een toelichting op het gekozen onderwerp gevraagd wordt. Het aandachtspunt kan dan ook over werkelijk van alles gaan.

De docent moet zich dit van te voren goed realiseren omdat er soms onderwerpen naar voren komen die nogal wat verdieping of nagesprek behoeven. De geplande stof uit het boek laat ik dan graag even liggen omdat het aandachtspunt levensbeschouwelijke vragen en onderwerpen naar voren kan brengen die heel actueel zijn bij de betreffende leerling of bij de groep.

De groep oefent niet alleen luistervaardigheden maar houdt ook een lijst bij van aandachtspunten. Achter in het schrift verzamelen we de aandachtspunten. Het onderwerp en een korte kernzin wordt door de leerlingen genoteerd. Leerlingen blijken, na enige oefening, prima korte samenvattingen te kunnen maken. Leerlingen zijn ook zeer geïnteresseerd in elkaars verhaal. Het gaat per slot over henzelf.

Schrik wegnemen bij leerlingen

Bij de introductie van het aandachtspunt slaat bij sommige leerlingen vaak de schrik om het hart. Het idee om in de groep te moeten spreken is zeer bedreigend. Ik probeer de drempel voor het levensbeschouwingslokaal zo laag mogelijk te houden:

- het eerste aandachtspunt houd ik zelf,
- je mag het aandachtspunt houden vanaf je eigen plaats (het staan voor de klas leidt de aandacht meer op houding dan op het eigen verhaal.)
- het aandachtspunt mag geen kwartier duren zoals vaak bij een spreekbeurt maar vult zo'n 3-5 minuten.
- plaatjes en voorwerpen tellen niet mee, alle aandacht gaat naar het verhaal, je mag je tekst of spiekbriefje met trefwoorden er natuurlijk bij houden.
- in principe wordt het aandachtspunt hoog gewaardeerd, (alleen bij geen voorbereiding of letterlijk onzin uitkramen kan ik geen voldoende waardering geven. Bij het nagesprek kan een leerling zelf heel goed aangeven wat het probleem was.)
- de aandachtspunten worden ruim van te voren gepland, zodat iedereen weet wanneer zij aan de beurt is. Bovendien maak ik geen alfabetische lijst maar schrijven de leerlingen zich zelf in. De vlotgebekten geven dan de toon aan en anderen kunnen nog even de kat uit de boom kijken.

In mijn lokaal heb ik een prikbord waarop gekleurde briefjes hangen. Op deze briefjes staan onderwerpen en kernzinnen van aandachtspunten die al geweest zijn. Elke tweede klas kan zo zien wat er al onder de aandacht geweest is. Zo doen ze zelf inspiratie op voor nieuwe aandachtspunten.

Het mag duidelijk zijn dat er erg veel verschillende onderwerpen ter tafel komen. Afhankelijk van het onderwerp komen er vragen uit de klas om verheldering en verdieping. Soms moet je de verteller beschermen door het onderwerp wat uit de persoonlijke sfeer te halen en meer algemeen te benaderen.

Enige voorbeelden van aandachtspunten van dit jaar zijn:

- Mijn vakantie en ons huis in Marokko
- Wat is kanker; mijn moeder heeft borstkanker
- Racism beat it festival
- Michael Jordan
- pesten op school
- roken
- Downsyndroom; mijn broertje is gehandicapt
- enz.

De systematische aanpak door het aandachtspunt gedurende het hele leerjaar op te voeren (elke leerling komt twee keer aan de beurt) biedt heel veel mogelijkheden voor de groep om elkaar beter te leren kennen, om andere verhalen en meningen te horen, te leren luisteren en elkaar te ondersteunen. Voor de docent vraagt het veel gevoel voor veiligheid en vertrouwen in de klas. Tegelijkertijd biedt het mij een kans om levensbeschouwing vanuit de leerlingen en hun leefwereld zichtbaar en invoelbaar te maken. Ik leer elke les en van elke leerling opnieuw.